

Punten om over na te denken en te bespreken om helder te krijgen en aan te voelen waar het om gaat.

Inleiding.

De Gereformeerde verzoeningsleer is *de verzoening door voldoening*: Jezus heeft – met name op Golgotha – plaatsvervangend voor ons de schuld en straf gedragen en is ook plaatsvervangend voor ons volkomen gehoorzaam en heilig gebleven. Dat alles voldeed of betaalde Hij voor ons en het wordt ons toegerekend als wij geloven dat Hij dat voor ons deed (zie Zondag 4,5,6 en 23 van de Heidelbergse Catechismus. We noemen deze leer hier kortweg de betalingsleer.

Tegen de leer dat Jezus op Golgotha plaatsvervangend onze straf droeg en onze schuld betaalde, zijn *mijns inziens* niet te weerleggen bezwaren in te brengen. Kort geformuleerd zijn dat o.a. de volgende bezwaren:

1. a. Gaat deze betalingsleer niet uit van een vreemd soort vergeven?

Toelichting: Vergeven is volgens woordenboeken: 'iemand z'n schuld, straf of wat ook kwijtschelden' en dus *afzien van betaling voor aangedaan onrecht*. Maar de gangbare Gereformeerde leer zegt dat God alleen wil en kan vergeven als onze schuld volledig betaald wordt door onszelf of door een ander (zie Heid. Catechismus. Zd 4,5,6).

b. Is vergeving na betaling (door wie ook) nog wel 'vergeving' te noemen?

c. Is er enige reden te bedenken waarom vergeven bij God wel via betaling zou moeten?

2. a. Waarom was Golgotha noodzakelijk?

Toelichting: Schuld en straf kwijtschelden (*bij berouw en bekering*) is volgens Jezus ook een Koninklijke optie (Mat 18:27). Geen koning wordt onrechtvaardig als hij schulden kwijtscheldt. (God wel? cf. 1c). Voor betaling van onze schuld door lijden en sterven lijkt geen enkele noodzaak te zijn; dan zou Golgotha niet nodig zijn.

b. Wat is de meerwaarde voor God van vergeving met plaatsvervangende schuldbetaling door Jezus boven vergeving zonder zo'n schuldbetaling?

c. Wat is de meerwaarde voor ons van vergeving met plaatsvervangende schuldbetaling door Jezus boven vergeving zonder zo'n schuldbetaling?

3. a. Verkondigt de betalingsleer niet (impliciet) een onwaarheid over God?

Toelichting: God laat blijkbaar - zelfs bij berouw en bekering van ons - *liever* zijn Zoon doodmartelen dan ons onze schulden kwijtschelden. Dit beeld van God roept ergernis op. Alsof God 'koste wat het kost' altijd schuldbetaling wil zien en niets genadig kan kwijtschelden.

b. Stel dat God ergens zo 'hard' zou zijn – kun jij dan wel echt van Hem houden?

4. a. Gaat de betalingsleer niet uit van een oppervlakkig zondeprobleem?

Toelichting: In de gangbare leer wordt 'bevrijding van zonden' vaak versmald tot 'bevrijding van schuld'. Maar ons echte probleem zit dieper. Wij zijn egocentrisch en hebben bewezen niet meer bij God te passen. Vergeven van schuld lost dit grootste probleem niet op.

b. Kun je persoonlijke relaties ooit met een betaling herstellen of verzoenen?

5. a. Bewerkt de betalingsleer niet een oppervlakkig inzicht in onze verlossing?

Toelichting: Mensen verlossen van hun zonden is: hen zó veranderen, dat zij voor God gaan leven. Herstel van de eensgezindheid met God is nodig voor verzoening (één van wil worden!).

b. Is eenheid en verzoening met God zonder diepgaande verandering van ons leven en zonder radicale gerichtheid op God denkbaar?

6. Maakt de betalingsleer de Bijbel en het evangelie niet onbegrijpelijk en moeilijk?

Toelichting: In de Evangelieën (over Jezus) en in Handelingen gaat het nooit over plaatsvervangende betaling van onze schulden. Dat roept vragen op. Het draait veel meer om toewijding, liefde, en trouw. De gangbare leer moet er voortdurend ingelezen of bij geslept worden.

b. Ontvangt de verloren zoon vergeving door betaling van schuld (Lukas 15)?

Samenvattend:

De gangbare leer van 'verzoening door voldoening' als verklaring van Golgotha

- (1) lijkt een vergeving te leren die eigenlijk geen vergeving is,
- (2) lijkt een wat zinloze verklaring van Golgotha te geven,
- (3) lijkt beledigend voor God,
- (4) lijkt oppervlakkig te denken over verzoening,
- (5) lijkt geen goed zicht te geven op wat werkelijk nodig is voor bevrijding,
- (6) lijkt de Bijbel tot een moeilijk boek te maken.